

селяни (Павленко, Семен) всіляко підтримують його благородні вчинки. Особисте життя Яворенка руйнується – дружина Ольга зраджує його з панком Крашевичем. Прискорюють розв'язку п'єси такі ситуації: викрадення Ольгою договору, шахрайство сільської верхівки. Розуміє і допомагає Арсенові його сестра Харита, яка теж намагається допомогти селянам – організовує дитячу хату, надає медичну допомогу [3, 471].

У фіналі твору “На громадській роботі” селяни звертаються до Яворенка з проханням їх урятувати і тепер уже висловлюють йому свою довіру. Отже, автор надіється на подальше взаємо порозуміння і спільну працю інтелігенції та народу.

Отже, в аналізованих драмах письменник показав яскраві сторінки історії України. У його творах художньо втілено ідеї свободи, визвольної боротьби, прагнення до національного самоусвідомлення, соціального й національного визволення українського народу.

Драми Б.Грінченка здобули високу оцінку сучасників. І.Франко зазначав, що вони є “немаловажним здобутком для української сцени”. Звичайно, драматичний доробок автора не вичерпується розглянутими творами. Та й ці сценічні зразки свідчать, що Б.Грінченко звертався до актуальних проблем своєї доби, виводив національні типи, збагачував репертуар українського театру.

Творча спадщина Б.Грінченка, як художнє явище, виходила на параметри духовного життя суспільства, духовних цінностей доби, стала етапом у формуванні національної свідомості ХІХ – початку ХХ ст.

Література: 1. Вороний Микола. Драма живих символів // Твори. К., 1989. 2. Повісті. Драматичні твори В 2 т./ Упоряд. І.І.Пільгука, В.В.Яременка. – К., 1963. – Т.2.

О. В. Барнич

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У ТВОРАХ Б.ГРІНЧЕНКА, М.КОЦЮБІНСЬКОГО, В.СУХОМЛІНСЬКОГО

Аналіз педагогічної спадщини Б.Грінченка, М.Коцюбинського, В.Сухомлинського дозволяє зробити висновок про те, що в їх творах відображено проблеми розвитку творчих потенціалів і творчого мислення учнів молодшого шкільного віку.

Специфічною рисою організації навчання Б.Грінченком було те, що, у класі проводилося читання українських книжок, з метою заохочення учнів виконувати поза уроками обов'язкові письмові завдання. Діти декламували вірші, які було прочитано вдома і слухали оповідання з краєзнавства. Вдома вони писали вірші рідною мовою, оповідання, а також рецензії на прочитані книжки. Така форма роботи позитивно впливала на маленьких читачів, сприяла розвитку світоглядних орієнтирів, естетичного смаку, творчих здібностей, прагнення до самостійної творчості.

У своїх творах М.Коцюбинський зумів підпорядкувати колір розкриттю внутрішнього світу героя, наблизити словопис до живопису, надати кольору смислової функції. В композиції більшості творів письменника фігурують: свідоме сприйняття ліричним героєм реальної дійсності (зорові, слухові враження від навколишнього), сприйняття цих подій підсвідомістю через мікрообраз, усвідомлення самого себе (самопостереження) – своїх рухів, дій, думок, почуттів. Усі три плани є сплетеними між собою в єдиний кільцевий психологічний процес, що розвивається за висхідною до моменту душевної кризи героя і нарешті спадає. Відтворенню внутрішнього світу героя підпорядковано й суто імпресіоністичні засоби – світло, тінь, колір, вібрація.

Зважаючи на креативні підходи автора до побудови композиції твору, застосування компонентів образотворчого мистецтва, імпресіонізму з метою синхронізації внутрішнього стану ліричного героя з обставинами оточуючої реальності, впливає висновок про значний вплив означених факторів на розвиток творчих здібностей учнів молодшого шкільного віку.

В.Сухомлинський створив цікаву систему розвитку мовлення і творчих здібностей учнів початкових класів, висунув оригінальні положення щодо організації таких видів дитячої творчості, як складання співанок, оповідань, творів, віршів, особливо казок, використовуючи казку як засіб розвитку творчих здібностей і мовлення молодших школярів та дошкільнят, відзначивши, що діти переживають глибоке задоволення, коли їхня думка живе у світі казкових образів, які є першим кроком від яскравого, живого до абстрактного. Творчу діяльність школяра педагог розглядав не тільки як високу форму самостійності й активності, а й як найвищу радість у духовному житті. Зважаючи на дитячу допитливість, інтереси, він твердив, що необхідно не тільки формувати уміння та навички творчої діяльності, а й виховувати в ній потребу.

Узагальнюючи та підсумовуючи основні положення творчої спадщини Б.Грінченка, М.Коцюбинського, В.Сухомлинського, щодо розвитку творчих здібностей молодших школярів, ми розробили дидактичний посібник для позакласного читання учнів початкових класів. Посібник складається з оповідань В.Сухомлинського різноманітної тематики. До оповідань складено запитання–завдання, які стимулюють свідоме читання з подальшою реалізацією творчого підходу до прочитаного матеріалу. Структура посібника передбачає можливість письмової відповіді на визначені запитання, зображення образотворчими засобами враження від прочитаного, що дозволяє поєднувати словотворчість та образотворчість.

Література: 1. Державна національна програма “Освіта”. Україна ХХІ століття. – К.: Райдуга, 1994. – 62 с. 2. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2001. – № 1. – С. 28–43. 3. Грінченко Б.Д. Зернятка: Вірші, поеми, оповідання: Для старшого шкільного віку. – К.: Веселка, 1989. – 272 с. 4. Коцюбинський М.М. Вибрані твори: оповідання, новели, повісті: Для середнього та старшого шкільного віку. – К.: Генеза, 2004. – 368 с. 5. Сухомлинський В.О. Казки школи під блакитним небом. – К.: Радянська школа, 1989. – 191 с.